

video. Crede, et videbis. Forte enim non habes unde videas: est enim oculus unde illa pulchritudo videatur. Nam quomodo est oculus carnis, unde lux ista videatur; sic est oculus cordis, unde illa jucunditas videatur. Forte ille oculus saucius est, sordidatus est, turbatus est ab ira, ab avaritia, a cupiditate, a libidine insensata, turbatus est oculus tuus, non potest videre illam lucem. Crede, antequam videas: sanaberis, et videbis. « Lux orta est » justo, et rectis corde jucunditas. »

XX. « Jucundamini, ait, justi in Domino: et confitemini mini memoriae sanctitatis ejus. » Jam jucundati in Domino, jam gaudentes in Domino, illi confitemini; quia nisi vellet, non in illo gauderemus. Ait enim ipse Dominus: « Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis, » in mundo autem pressuram¹. » Si Christiani estis, pressuras in isto mundo sperate: tranquilliora et meliora tempora nolite sperare. fratres, fallitis vos: quod vobis Evangelium non promittit, nolite vobis promittere. Quid dicat Evangelium, scitis: Christianis loquimur, fidei prævaricatores esse non debemus. Evangelium hoc dicit, quia in novissimis temporibus multa mala, multa scandala, multæ præssuræ, multæ iniquitates abundabunt: sed qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. « Refrigescet, inquit, charitas multorum². » Qui ergo perseveranter spiritu ferbuerit, secundum Apostolum, qui ait, » Spiritu ferventes³, » ejus charitas non refrigescet: « Quia » ipsa charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis⁴. » Nemo sibi ergo promittat quod Evangelium non promittit. Ecce venient lætiora tempora, et facio illud, et emo illud. Bonum est tibi ut attendas illum qui non fallitur, nec fefellit aliquem, qui tibi promisit non hic lætitiā, sed in se; et cum

¹ Joan. xvi, 33. — ² Matth. xxiv, 13. — ³ Rom. xii, 11. — ⁴ Id. v, 5.

transierint ista, speres quia cum illo regnabis in æternum; ne cum hic vis regnare, neque hic habeas jucunditatem, neque illic invenias.

ENARRATIO

IN PSALMUM XCVII.

Sermo ad plebem.

I. « CANTATE Domino canticum novum¹. » Novus homo novit, vetus non novit. Vetus homo est vetus vita, et novus homo nova vita; vetus vita ex Adam trahitur, nova vita in Christo formatur. Dicitur autem in hoc Psalmo universo orbi terrarum ut cantet canticum novum. Nam apertius alibi sic dicitur: « Cantate Domino » canticum novum; cantate Domino omnis terra²: » ut intelligant qui se præcidunt a communione totius orbis terrarum, non se posse cantare canticum novum; quia canticum novum in toto, non in parte cantatur. Et hic attendite et videte hoc dici. Et cum dicitur universo orbi terrarum ut cantet canticum novum, hoc intelligitur, quia pax cantat canticum novum. « Cantate Domino canticum » novum: quoniam mirabilia fecit Dominus. » Quæ mirabilia? Ecce modo legebatur Evangelium, et audivimus mirabilia Domini. Efferebatur mortuus unicus matris suæ, quæ erat vidua: misertus Dominus fecit illos stare; deposuerunt illum; et dixit: « Juvenis, tibi dico, surge. Et » sedit ille mortuus, et cœpit loqui, et reddidit illum » matri suæ³. » Ecce mirabilia fecit Dominus: sed multo

¹ Psal. xcvi, 1. — ² Id. xcvi, 1. — ³ Luc. vii, 14, 15.

majora mirabilia sunt, quod totum orbem terrarum a morte sempiterna erexit, quam quod unicum filium matris viduæ resuscitavit. « Cantate ergo Domino canticum » novum : quoniam mirabilia fecit Dominus. » Quæ mirabilia ? Audi : « Sanavit ei dextera ejus et brachium » sanctum ejus. » Quod est brachium sanctum Domini ? Dominus noster Jesus Christus. Audi Isaiam : « Quis cre- » didit auditui nostro, et brachium Domini cui revela- » tum est¹ ? » Brachium ergo sanctum et dextera ipsius, idem ipse est. Ergo Dominus noster Jesus Christus brachium Dei, et dextera Dei : propterea, « Sanavit ei. » Non dictum est tantum : Sanavit orbem terrarum dextera ejus : sed, « Sanavit ei. » Multi enim sanantur sibi, non ei. Ecce quam multi cupiunt sanitatem istam corporalem, et ab illo accipiunt ; ab illo sanantur, et non illi sanantur ? Quomodo ab illo sanantur, et non illi sanantur ? Accepta sanitate lasciviunt : qui ægroti casti erant, sanati adulteri fiunt ; qui cum ægrotarent, neminem lædebant, receptis viribus invadunt et opprimunt innocentes : sanati sunt, sed non ei. Quis est qui sanatur ei ? Qui intus sanatur. Quis est qui intus sanatur ? Qui credit in eum, ut cum interius fuerit sanatus, in novum hominem reformatus, postea et hoc quod languet ad tempus caro ista mortalis, recipiat in fine et ipsa suam perfectissimam sanitatem. Sanemur ergo ei. Ut autem sanemur ei, credamus in dexteram ejus : quia « Sanavit ei » dexteræ ejus et brachium sanctum ejus. »

II. « Notum fecit Dominus salutare suum². » Ipsa dextera, ipsum brachium, ipsum salutare Dominus noster Jesus Christus, de quo dictum est, « Et videbit omnis caro » salutare Dei³. » De quo etiam dixit ille Simeon, qui infantem accepit in manus, « Nunc dimittis, Domine, ser- » vum tuum in pace ; quoniam viderunt oculi mei salu-

¹ Isai. lxxv, 1. — ² Psal. cxvii, 2. — ³ Luc. iii, 6.

» tare tuum¹. Notum fecit Dominus salutare suum. » Cui notum fecit ? parti, an universo ? Non parti alicui. Nemo fallat, nemo decipiat, nemo dicat, « Ecce hic est Christus, » ecce illic². » Qui dicit : « Ecce hic est, ecce illic, » partes ostendit. « Cui notum fecit Dominus salutare suum ? » Audi quid sequitur : « Ante conspectum gentium revela- » vit justitiam suam. » Dextera Dei, brachium Dei, salutare Dei, et justitia Dei, Dominus est Salvator noster Jesus Christus.

III. « Memor fuit misericordiæ suæ Jacob, et veritatis » suæ domui Israël³. » Quid est, « Memor fuit misericordiæ et veritatis ? » Ut promitteret, misertus est ; quia promisit et exhibuit misericordiam, veritas consecuta est : misericordia præmisit promissionem, promissio reddidit veritatem. « Memor fuit misericordiæ suæ Jacob, et veri- » tatis suæ domui Israël. » Et quid ? tantum Jacob, et tantum domui Israël ? Domus Judæorum et propago illa Abrahæ secundum carnem solet dici domus Israël, et Israël Jacob. Jacob enim filius Isaac, Isaac autem ipse filius Abrahæ. Ergo Jacob nepos Abrahæ fuit : et de Jacob duodecim filii, et de duodecim filiis universa propago Judæorum. Numquid illis tantum promissus est Christus ? Si discutias quid sit Israël, Israël promissus est Christus. Israël est Videns Deum. Videbimus per speciem, si nunc videamus per fidem. Habeat oculos fides nostra, et exhibebitur veritas fidei : credamus in eum quem non videmus, et gaudentes videbimus : desideremus non visum, et fruemur viso. Ergo et modo Israël per fidem : tunc autem Israël per speciem, facie ad faciem. Non jam per speculum, non in ænigmate⁴ : sed quemadmodum dictum est a Joanne : « Dilectissimi, filii Dei sumus, et nondum

¹ Luc. ii, 29, 30. — ² Matth. xxiv, 23. — ³ Psal. xcvi, 3. — ⁴ I Cor. xiii, 12.

» apparuit quid erimus : scimus quia cum apparuerit, si-
 » miles ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti est¹. »
 Ad hanc visionem parate corda vestra, ad hoc gaudium
 parate animas vestras : quomodo si solem vellet Deus os-
 tendere, moneret ut oculos pararetis carnis : sed quia sa-
 pientiae suae speciem vobis dignatur ostendere, parate
 oculos cordis : « Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum
 » videbunt². Memor fuit misericordiae suae Jacob, et ve-
 » ritatis suae domui Israël. » Quis est iste Israël? Ne forte
 unam gentem cogites Judæorum, audi quod sequitur :
 « Viderunt omnes fines terrae salutare Dei nostri. » Non
 dictum est, omnis terra; sed, « Omnes fines terrae : » quo-
 modo dicitur, a termino usque ad terminum. Nemo con-
 cidat, nemo dissipet : fortis est unitas Christi. Totum emit,
 qui tantum pretium dedit. « Viderunt omnes fines terrae
 » salutare Dei nostri. »

IV. Quia ergo viderunt : « Jubilate Deo universa terra³. »
 Jam nostis quid sit jubilate. Gaudete et loquimini. Si
 quod gaudetis loqui non potestis, jubilate : gaudium ves-
 trum exprimat jubilatio, si non potest locutio. Non sit ta-
 men mutum gaudium; cor non taceat Deum suum, non
 taceat munera ejus. Si tibi loqueris, tibi sanatus es : si ei
 te sanavit dextera ejus, ei loquere cui sanatus es. « Vide-
 » runt omnes fines terrae salutare Dei nostri. Jubilate
 » Deo universa terra : cantate, et exultate, et psallite. »

V. « Psallite Domino Deo nostro in cithara, in cithara
 » et voce psalmi⁴. » Psallite, non voce sola; assume
 opera, ut non tantum cantetis, sed et operemini. Qui can-
 tat et operatur, psallit in cithara et in psalterio.

VI. Et vide qualia organa adjunguntur in similitudini-
 bus : « In tubis ductilibus et voce tubae corneae⁵. » Quid

¹ I Joan. iii, 2. — ² Matth. v, 8. — ³ Psal. xcvi, 4. — ⁴ Ibid. 5. —
⁵ Ibid. 6.

sibi volunt tubae ductiles et tubae corneae? Ductiles tubae
 aereae sunt, tundendo producuntur. Si tundendo, ergo va-
 pulando. Eritis tubae ductiles, ad laudem Dei productae,
 si cum tribulamini proficiatis : tribulatio tunsio, profectus
 productio est. Tuba ductilis erat Job, quando repente
 percussus tantis damnis et orbitate filiorum, tunsione illa
 tantae tribulationis factus tuba ductilis, sonuit; « Domi-
 » nus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit ita
 » factum est, sit nomen Domini benedictum¹. » Quomodo
 sonuit! quam suavem sonum dedit! Ista ductilis tuba
 adhuc tunditur : datus est in potestatem, ut et caro ejus
 percuteretur; percussa est, coepit putrescere, scatere ver-
 mibus. Supposita Eva ad seductionem, uxor ejus servata
 ad ministerium diaboli, non ad solatium mariti, suggerit
 blasphemiam : non obtemperat ille. Obtemperavit Adam
 Evae in paradiso², repellit Adam Evam in stercore. In ster-
 core enim sedebat Job, cum flueret et putresceret vermi-
 bus. Melior Job putris in stercore, quam ille integer in
 paradiso. Sed adhuc illa Eva erat, jam ille Adam non erat.
 Respondit Evae praeparatae ad istam supplantationem et
 tentationem, et ait illi : (Ecce audivimus quomodo tun-
 ditur turba ista. Percussit eum diabolus a capite usque ad
 pedes gravi vulnere, et putrescens vermibus, sedebat in
 stercore. Audivimus quemadmodum tunsus est, audiamus
 quomodo sonet : tubae ejus ductilis dulcem vocem, si
 placet, audiamus.) « Locuta es, inquit, tanquam una ex
 » insipientibus mulieribus. Si bona percepimus de manu
 » Domini, mala non sustinebimus³? » O sonum fortem!
 o sonum dulcem! Quem non dormientem excitet sonus
 iste? Quem non excitet praesumptio in Deo, ut adversus
 diabolum securus procedat in praedium; non suis viribus
 obtenturus, sed illius qui probat? Quia ipse etiam tundit :

¹ Job. i, 21. — ² Gen. iii, 6. — ³ Job. ii, 10.

non enim faceret malleus de se ipso. De illius enim diaboli pœna futura Propheta commemorans ait, « Contri-
 » tus est malleus universæ terræ¹. » Malleum universæ
 terræ, diabolum voluit intelligi. De ipso malleo in manu
 Dei posito, id est, in potestate Dei, tunduntur ductiles
 tubæ, ut resonent laudes Dei. Videte quemadmodum,
 (audeo dicere, fratres mei,) de isto malleo etiam Apos-
 tolus tundebatur : « In magnitudine, inquit, revelatio-
 » num ne extollar, datus est mihi stimulus carnis meæ
 » angelus Satanæ, qui me colaphizet. » Ecce tunditur; vi-
 deamus quemadmodum sonet. « Propter quod, inquit,
 » ter Dominum rogavi, aut auferret eum a me; et dixit
 » mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate
 » perficitur. » Ego tubam, inquit ille fabricator, perficere
 volo, non perficiam nisi tundam : « In infirmitate
 » virtus perficitur. » Et audi jam ipsam tubam ductilem
 bene sonantem : « Quando infirmor, tunc potens sum². »
 Et ipse Apostolus, tanquam Apostolus hærens Christo,
 hærens illi dexteræ, de qua tenetur malleus ut producat
 tubam, in illa dextera positus facit et ipse de ipso malleo;
 dicit de quibusdam, « Quos tradidi Satanæ, ut discant
 » non blasphemare³. » Tradidit malleo tundendos. Male
 sonabant antequam producerentur: forte producti et facti
 tubæ ductiles, amissa blasphemia, laudes Domini sonue-
 runt. Hæ sunt tubæ ductiles.

VII. Vox tubæ corneæ quid est? Cornu excedit car-
 nem: necesse est ut carnem superando sit firmum; ad
 perdurandum, et capax vocis. Sed unde hoc? Quia car-
 nem superavit. Qui vult esse tuba cornea, superet car-
 nem. Quid est, superet carnem? Transcendat carnales
 affectus, vincat carnales libidines. Audi tubas corneas.
 « Si autem resurrexistis cum Christo, Apostolus dicit,

¹ Jerem. 1, 23. — ² 2 Cor. xii, 7-10. — ³ 2 Tim. 1, 20.

» quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera
 » Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ super
 » terram¹. » Quid est, « Quæ sursum sunt quærite? » Id
 est, carnem excedite, nolite carnalia cogitare. Nondum
 erant tubæ corneæ, quibus adhuc ita loquebatur: « Fra-
 » tres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi
 » carnalibus. Tanquam parvulis in Christo, lac vobis po-
 » tum dedi, non escam; neque enim poteratis: sed nec
 » adhuc quidem potestis; estis enim adhuc carnales². »
 Ergo non erant tubæ corneæ, quia non excesserant car-
 nem. Cornu et carni hæret, et carnem excedit; et quan-
 quam de carne oriatur, superat carnem. Si es ergo ex
 carnali spiritualis; adhuc carne calcas terram, et spiritu
 erumpis in cœlum. « In carne enim ambulantes, inquit,
 » non secundum carnem militamus³. » Nam illud qui-
 bus dixit Apostolus, fratres, non prætermittamus. Quid
 illis ait, unde probaret illos carnales carnalia sapere, et
 nondum factos tubas corneas? « Cum enim dicit unus-
 » quisque vestrum, Ego sum Pauli; alius, Ego Apollo;
 » alius autem, Ego Cephæ, nonne carnales estis, et se-
 » cundum hominem ambulatis? Quid est autem Apollo?
 » quid autem Paulus? Ministri Dei, per quos credidistis.
 » Ego plantavi, Apollo rigavit, sed Deus incrementum
 » dedit⁴. » Vult illos ergo erigi ab spe, quam in homine
 posuerant, et contingere spiritalia Christi; ut possent esse
 tubæ corneæ, si superarent carnem. Fratres, nolite in-
 sultare fratribus, quos nondum convertit misericordia
 Dei: noveritis quia quandiu hoc facitis, carnem sapitis.
 Tuba non est illa quæ delectat aures Dei: insultationis
 tuba infructuosum bellum facit. Tuba cornea te erigat
 adversus diabolum, non tuba carnea adversus fratrem.

¹ Coloss. iii, 1, 2. — ² 1 Cor. iii, 1, 2. — ³ 2 Cor. x, 3. — ⁴ 1 Cor.
 1, 12, et iii, 1-6.

tuum. « In tubis ductilibus et voce tubæ corneæ, jubilate » in conspectu regis Domini. »

VIII. Et vobis jubilantibus et exultantibus in tubis ductilibus et in voce tubæ corneæ, quid sequitur? « Com- » moveatur mare et plenitudo ejus¹. » Fratres, prædicantibus veritatem Apostolis, tanquam tubis ductilibus et tubis corneis, commotum est mare, surrexerunt fluctus, creverunt tempestates, factæ sunt persecutiones Ecclesiæ. Unde commotum est mare? Cum jubilabatur, cum psallebatur Deo, Dei aures delectabantur, maris fluctus excitabantur. « Commoveatur mare et plenitudo ejus, » orbis terræ et omnes habitantes in eo. » Commoveatur mare in persecutionibus. « Flumina plaudent manibus in » idipsum². » Moveatur mare, et flumina plaudent manibus in idipsum: fiunt persecutiones, et gaudent sancti in Deum. Unde flumina plaudent manibus? Quid est, plaudere manibus? Gaudere operibus. Plaudere, gaudere est: manibus, operibus. Quæ flumina? Quos Deus fecit flumina, dando illis illam aquam Spiritum sanctum. « Si » quis sitit, inquit, veniat et bibat. Qui credit in me, » flumina aquæ vivæ fluent de ventre ejus³. » Ista flumina manibus plaudebant, ista flumina operibus gaudebant, et Deum benedicebant.

IX. « Montes exultabunt a facie Domini, quoniam ve- » nit, quoniam venit judicare terram⁴. » Magni, montes. Venit Deus judicare terram, et gaudent. Sunt enim montes, qui venturo Domino judicare terram, contremiscent. Ergo sunt montes boni, sunt montes mali; montes boni, magnitudo spiritualis; montes mali, tumor superbiæ. « Montes exultabunt a facie Domini, quoniam ve- » nit, quoniam venit judicare terram. » Quare veniet, et quomodo veniet? « Quoniam venit judicare terram.

¹ Psal. xcviij, 7. — ² Ibid. 8. — ³ Joan. viij, 37-39. — ⁴ Psal. xcviij, 9.

» Judicabit orbem terræ in justitia, et populos in æqui- » tate. » Gaudeant ergo montes: ille enim non injuste judicabit. Venturo forte aliquo iudice homine, cui non potest patere conscientia, contremiscent homines etiam innocentes, si ab ipso expectant præmium laudis, vel timent poenam damnationis: quando ille veniet qui falli non potest, gaudeant montes, securi gaudeant; illuminabuntur ab eo, non damnabuntur: gaudeant, quia veniet Dominus judicare orbem terrarum in æquitate: ac si montes justii gaudent, iniqui contremiscent. Sed ecce nondum venit, quid opus est ut tremant? Corrigantur, et gaudeant. In potestate tua est, quomodo expectes venturum Christum. Ideo differt venire, ut cum venerit non te damnet. Ecce nondum venit, ille in cælo est, tu in terra: ille differt adventum, tu noli differre consilium. Adventus ipsius durus est duris, mitis est piis. Vide ergo modo tu qui sis: si durus, licet tibi mitescere; si mitis, jam gaude venturum. Christianus enim es. Ita, inquis. Credo quod oras, et dicis: « Adveniat regnum tuum¹. » Optas ut veniat, quem times ne veniat. Corrige te, ut non ores contra te.

¹ Matth. vi, 10.